

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
И
МИНИСТЕРСТВО ЗА КУЛТУРА

Предлог на Закон за управување со светското природно и културно наследство во
Охридскиот регион

Скопје, Февруари 2010 година

ВОВЕД

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Во Република Македонија досега не постоел посебен Закон со кој се имплементираат обврските што произлегуваат од Конвенцијата на Обединетите нации за заштита на светското природно и културно наследство. Оваа конвенција е делумно транспонирана во Законот за заштита на природата и Законот за заштита на културното наследство, но во овие закони отсуствува законски дефинирана обврска за донесување на План за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион и подготвување на извешај за реализација на истиот. Ова беа една од позначајните забелешки на мониторинг мисиите на УНЕСКО. Од таа причина се пристапи кон подготовка на Законот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион кој дава можност за подготовка и донесување на ваков стратешки развоен документ. Истотака во последно време имаше зголемена урбанизација на крајбрежејето на Охридското езеро со што се зголемува можноста за загрозување на природните живеалишта и постоење на антропогени активности кои негативно влијаат врз исклучителните вредности на природното и културното наследство во Охридскиот регион. Со зголемената и неконтролирана урбанизација на Охридскиот регион потенцијално се загрозуваат урбанистичко-архитектонските вредности на културното наследство.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН

Со донесувањето на Законот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион се имплементираат обврските што произлегуваат од Конвенцијата на Обединетите нации за заштита на светското природно и културно наследство.

Законот се заснова на следните начела на :

- должна заштита; и
- меѓународна соработка.

Со донесувањето на законот се очекува да се постигнат следните цели:

- создавање на услови за пронаоѓање, заштита, популаризација и унапредување на состојбата со состојбата со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион;
- пренесување на идните генерации на исклучителните вредности на светското природно и културно наследство во Охридскиот регион како дел од општото наследство на целото човештво;

- спроведување на научни истражувања и воспитно-образовни активности;
- создавање на услови за оддржлив развој на Република Македонија и општините Охрид, Струга и Дебрца , преку соодветно користење на светското природно и културно наследство на Охридскиот регион;
- спречување на активности кои негативно влијаат врз исклучителните вредности на светското природно и културно наследство во Охридскиот регион, и
- вклучување на Република Македонија и општините Охрид, Струга и Дебрца во меѓународниот систем на соработка и помош со цел меѓународната заштита на светското природно и културно наследство.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Предложените решенија во законот ќе предизвикуват финансиски последици врз Буџетот на Република Македонија.

Финансиските последици врз Буџетот на Република Македонија се однесуваат за надоместок на членовите на Комисијата за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион; финансиски средства за подготвувањето на Планот за управување со природното и културното наследство во Охридскиот регион и Извештајот за состојбата со природното и културното наследство во Охридскиот регион.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ И НАЧИНОТ НА НИВНОТО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, КАКО И ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

Спроведувањето на законот повлекува финансиски средства кои треба да се обезбедат од Буџетот на Република Македонија кој се однесуваат за:

- надоместок на членовите на Комисијата за управување со природното и културното наследство во Охридскиот регион во износ од 200.000,00 денари;
- изработка на Планот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион во износ од 4.000.000,00 денари и
- подготовка на Извештајот за состојбата на природното наследство и културното наследство во Охридскиот регион во износ од 2.000.000,00 денари

Овие трошоци по детално се во Образецот за проценка на фискалните импликации кој е во прилог на материјалот.

Спроведувањето на законот не повлекува зголемување на обврските на правните субјекти во поглед на управувањето со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион.

V. ПРЕГЛЕД НА РЕГУЛАТИВИ ОД ДРУГИ ПРАВНИ СИСТЕМИ И УСОГЛАСЕНОСТ НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОНОТ СО ПРАВОТО НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА

Предлог Законот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион е поврзан со Конвенцијата на Обединетите нации за заштита на светското природно и културно наследство и во него се пренесени обврските што произлегуваат од ова Конвенција.

Предлог законот не е поврзан со правото на Европската унија.

VI. ПРЕГЛЕД НА ЗАКОНИ ШТО ТРЕБА ДА СЕ ИЗМЕНАТ СО ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ И ПРОПИСИ ШТО ТРЕБА ДА СЕ ДОНЕСАТ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Со донесувањето на законот нема да се измени ниту еден закон.

За спроведување на законот треба да се донесе следниот подзаконски акт:

1. Владата на Република Македонија, на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата ја определува висината на надоместокот за членовите на Комисијата за управување со природното и културното наследство во Охридскиот регион (член 12 став (3)),

**ПРЕДЛОГ НА
ЗАКОН ЗА УПРАВУВАЊЕ СО СВЕТСКОТО ПРИРОДНО И КУЛТУРНО
НАСЛЕДСТВО ВО ОХРИДСКИОТ РЕГИОН**

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Предмет на уредување

(1) Со овој закон се уредува управувањето со природното и културното наследство во Охридскиот регион запишано во списокот на светско природно и културно наследство на Конвенцијата за заштита на светското културно и природно наследство на Обединетите нации во рамките на Организацијата на Обединетите нации за образование, наука и култура (во натамошниот текст: УНЕСКО Конвенцијата).

(2) Со овој закон се уредуваат правата и обврските на Република Македонија, на општините Охрид, Струга и Дебрца, како и правата и должностите на правните и физичките лица во однос на управувањето со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион запишано во списокот на светско природно и културно наследство на УНЕСКО Конвенцијата (во натамошниот текст: светско природно и културно наследство во Охридскиот регион).

Член 2

Примена на законот

(1) Одредбите на овој закон се применуваат во Охридскиот регион во кој постои природно и културно наследство кое е определено како светско природно и културно наследство.

(2) Управувањето со светското природно и културно наследство е од јавен интерес, што се врши во согласност со одредбите од овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон.

(3) Примената на мерките за управување со светското природно и културно наследство предвидени со овој закон не смее - директно или индиректно, да доведе до влошување на состојбата со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион.

(4) Сите мерки, стандарди и цели на животната средина, на заштита на природното и културното наследство се применуваат како минимални барања кои што треба да се исполнат при управувањето со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион.

(5) Доколку со овој или друг закон се утврдени мерки, стандарди и цели на животната средина, на заштита на природното и културното наследство, при управувањето со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион ќе се применуваат најстрогите мерки и стандарди со цел заштита на животната средина и заштита на природното и културното наследство.

Член 3

Цел на законот

Цели на овој закон се:

- создавање на услови за пронаоѓање, заштита, популаризација и унапредување на состојбата со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион;

- пренесување на идните генерации на исклучителните вредности на светското природно и културно наследство во Охридскиот регион како дел од општото наследство на целото човештво;
- спроведување на научни истражувања и воспитно-образовни активности;
- создавање на услови за оддржлив развој на Република Македонија и општините Охрид, Струга и Дебрца, преку соодветно користење на светското природно и културно наследство на Охридскиот регион;
- спречување на активности кои негативно влијаат врз исклучителните вредности на светското природно и културно наследство во Охридскиот регион, и
- вклучување на Република Македонија и општините Охрид, Струга и Дебрца во меѓународниот систем на соработка и помош со цел меѓународната заштита на светското природно и културно наследство.

Член 4

Примена на други прописи

(1) Покрај одредбите од овој закон, при управувањето со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион се применуваат и одредбите на УНЕСКО Конвенцијата и документите донесени од органите на оваа Конвенција.

(2) За прашањата што не се уредени со овој закон, а се однесуваат на заштита на природното наследство се применуваат и одредбите од Законот за заштита на природата и прописите донесени врз основа на тој закон.

(3) За прашањата што не се уредени со овој закон, а се однесуваат на заштита на културното наследство се применуваат и одредбите од Законот за заштита на културното наследство и прописите донесени врз основа на тој закон.

(4) За прашањата што не се уредени со овој закон, а се однесуваат на планирањето, управувањето и стопанисувањето (одгледување, заштита и користење) со шумите и дивечот во ловиштата, се применуваат одредбите на Законот за шумите и Законот за ловството.

Член 5

Дефиниции

(1) Одделни изрази во смисла на овој закон го имаат следното значење:

1. Светско природно и културно наследство во опасност е природно и културно наследство на кое му се заканува сериозна и конкретна опасност како што се: закана од уништување поради забрзано пропаѓање предизвикано од спроведување на проекти на големи јавни и приватни работи, урбан и туристички развој; уништување поради промена во користењето или сопственоста на земјиштето; значајни промени настанати од непознати причини; запуштеност од кои и да било причини; загрозеност поради изведување на дејствија од воен карактер; климатски промени; пожари; промена на нивото на водите; поплави и настанување на природни катастрофи;

2. Имател на светско природно наследство во Охридскиот регион е секое правно или физичко лице, орган на државната или локалната власт, приватна или јавна установа која управува со земјиште на кое се наоѓа природното наследство или управува со состојбата и популацијата на еден вид и состојбата со неговото живеалиште.

3. Имател на светско културно наследство во Охридскиот регион е секое правно или физичко лице кое е сопственик, носителот на правото на користење и секое друго правно и физичко лице коешто по која е да е правна основа го користи заштитеното културно добро во Охридскиот регион.

Член 6

Начело на должна заштита

Република Македонија и органите на единиците на локалната самоуправа треба да превземаат мерки за пронаоѓање, заштита, популаризација и пренесување на идните генерации на светското културно и природно наследство во Охридскиот регион со исклучително значење, поради кое треба да се заштити како дел од општото наследство на целото човештво.

Член 7

Начело на меѓународна соработка

Република Македонија и органите на единиците на локалната самоуправа активно учествуваат во билатерална, регионална и поширока меѓународна соработка со цел заштита на светското културно и природно наследство, организирана врз трајна основа и во согласност со модерните научни методи, укажуваат помош врз утврдувањето, заштитата и популаризацијата на културното и природното наследство како општо наследство на целото човештво, како и активно учествуваат во меѓународниот систем на соработка и помош со цел остварување на меѓународна заштита на светското природно и културно наследство.

II. СВЕТСКО ПРИРОДНО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО ВО ОХРИДСКИОТ РЕГИОН

Член 8

Граници

(1) Границите на Охридскиот регион во кој се наоѓа природното и културното наследство како светско наследство се: започнува од граничниот премин кај Свети Наум од каде што се протега на исток и североисток по граничната линија помеѓу Република Македонија и Република Албанија се до граничниот столб Ф 11/И. Оттука границата свртува во северен правец, избива на надморска висина од 1102 м на Стара Галичица, од каде што се издига кон поголема надморска висина а потоа се спушта по суводилицата која завршува кај месноста Липова Ливада на надморска висина од 1568 м. Одовде границата свртува во источен правец и води по асвалтниот пат до месноста Долна Плос, од каде што го менува правецот кон север искачувајќи се на врвот Томорос - т.т. со кота 1673 м. Оттука границата го задржува истиот правец и води по возвишенијата Пресека - т.т. со кота 1633 м, Тумба - т.т. со кота 1605 м, Шагон - т.т. со кота 1622 м, Самар - кота 1657 м, Црвен Камен - т.т. со кота 1660 м, Гарванов Камен, Самерница - т.т. со кота 1346 м, Бајчинов Рид - т.т. со кота 1380 м, го сече патот Охрид - Ресен и избива на возвишението Прчишта - т.т. со кота 1184 м а потоа на Стогово - т.т. со кота 1327 м и на Калипадинје - кота 1372 м. Оттука границата продолжува да се протега во северен правец и се спушта на висинската точка со кота 1268 м, минува низ ридот Никотинец - кота 1131 м, од каде што се спушта кај месноста Привја Вода - кота 899 м. Одовде границата го менува правецот и се протега на северозапад искачувајќи се на ридот Градиште - т.т. со кота 1086 м. Оттука границата се спушта и минува низ јужните делови на Дебрца, потоа низ ридот Горица - т.т. со кота 877 м, ја сече Сатеска Река, минува низ месноста Горна Тумба и котата 1270 м, потоа низ возвишението Кодра Маре - т.т. со кота 1436 м и висинската точка со кота од 1522 м, се спушта кон месноста Гриковец, минува низ селото Тоска и избива на висинската точка 971 м. Одовде границата го менува правецот кон југ, ја сече реката Црни Дрим, минува низ Суво Поле, потоа низ т.т. 754 м и 714 м, го сече

брдото Долна Краста, го сече патот с. Враништа - с. Октиси, минува низ висинската точка 752 м и низ источните делови на Синје Брдо, минува низ висинската точка 864 м, го сече патот Струга - с. Вишни, минува низ котата 1026 м, потоа низ месностите Банго и Цонга, висинската точка 1165, тригонометриските точки 1144 (Каралиште), 1103 (Красје) и 1179 и избива на граничниот премин Кафа Сан на македонско-албанската граница. Оттука границата го менува правецот кон исток и во должина од 2, 2 км води до брегот на Охридското Езеро по границата спрема Албанија а потоа се протега низ Охридското Езеро за да заврши на граничниот премин кај Св. Наум. Површината на Природното и Културно наследство на Охридскиот регион изнесува 83,35 хектари.

(2) Границите на светското природно и културно наследство на Охридскиот регион од став (1) на овој член, Агенцијата за катастар на недвижности ги нанесува на геодетска подлога во размер 1:1000.

Член 9 Управување

Управувањето со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион се остварува на начин преку кој се обезбедува: пронаоѓање, заштита популаризација и унапредување на состојбата со природното и културното наследство во Охридскиот регион; пренесување на идните генерации на исклучителните вредности на светското природно и културно наследство во Охридскиот регион како дел од општото наследство на целото човештво; спроведување на научни истражувања и воспитно-образовни активности; спречување на активности кои негативно влијаат врз исклучителните вредности на природното и културното наследство во Охридскиот регион, како и вклучување во меѓународниот систем на соработка и помош со цел меѓународна заштита на светското природно и културно наследство.

Член 10 Комисија за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион

(1) Со цел извршување на работите од член 9 од овој закон се формира Комисија за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион како советодавно тело (во понатамошниот текст: Комисија).

(2) Комисијата е составена од 21 член, кои ги именува Владата на Република Македонија, врз основа на заеднички предлог доставен од министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата.

(3) Членовите на Комисијата се избираат на следниот начин и тоа:

1. еден член на предлог на Владата на Република Македонија;
2. еден член на предлог на министерот кој раководи со органот на државна управа надлежен за вршење на работите од областа на животната средина од редот на вработените во органот или од редот на истакнати научни работници од областа на заштита на природното наследство;
3. еден член на предлог на министерот кој раководи со органот на државна управа надлежен за вршење на работите од областа на културата од редот на вработените во органот или од редот на истакнати научни работници од областа на заштита на културното наследство;

4. еден член на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на транспортот и врски од редот на вработените во Капетанијата на пристанишата во Охрид;
5. еден член на предлог на Управата за животна средина од редот на вработените во Управата кои работат на прашања на заштита на природното наследство во Охридскиот регион;
6. еден член на предлог на Управата за заштита на културното наследство од редот на вработените во Управата кои работат на прашања на заштита на културното наследство во Охридскиот регион;
7. еден член на предлог на градоначалникот на општина Охрид;
8. еден член на предлог на градоначалникот на општина Струга;
9. еден член на предлог на градоначалникот на општина Дебрца ;
10. еден член на предлог на Јавната научната установа Хидробиолошки завод, Охрид;
11. еден член на предлог на Јавната установа Национален парк Галичица;
12. еден член претставник од Јавната установа Институт за екологија и технологија во Струга;
13. еден член на предлог на Македонската Православна Црква;
14. еден член на предлог на Исламската верска заедница;
15. еден член претставник од туристичка асоцијација во Охридскиот регион;
16. еден член претставник од невладина организација од областа на заштитата на природното наследство од Охридскиот регион;
17. еден член претставник од невладина организација од областа на заштита на културното наследство од Охридскиот регион;
18. еден член претставник од Националната установа Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј- Охрид,
19. еден член претставник од Националната установа Музеј „Др Никола Незлобински“-Струга,
20. еден член претставник од Националната установа-Национален конзерваторски центар-Скопје, и
21. еден член претставник од Националната комисија за УНЕСКО.

(4) На предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата, на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата, на градоначалникот на општина Охрид, на градоначалникот на општина Струга и на градоначалникот на општина Дебрца можат како стручни лица кои ќе учествуваат во работата на Комисијата, без право на глас, да бидат предложени и претставници од други научни, образовни и стручни установи кои делуваат во областа на заштита на природното и културното наследство во Охридскиот регион.

(5) Претседателот и членовите на Комисијата се избираат за време од три години со право на повторен реизбор, но не повеќе од два пати едно подруго.

(6) За претседател на Комисијата може да биде избрано лице од редот на предложените членови од ставот (3) од овој член, кое има најмалку пет години работно искуство во управување со природно и културно наследство во Охридскиот регион.

Член 11 **Делокруг на Комисијата**

(1) Комисијата ги врши следните работи:

1. го разгледува и дава мислење за нацрт извештајот од член 30 од овој закон;
2. го разгледува и дава мислење за спроведувањето на законите и другите прописи со кои се уредуваат прашањата од областа на заштита на светското природно и културно наследство во Охридскиот регион;
3. го разгледува и дава мислење за Планот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион;
4. ги разгледува и дава мислења за други планови со кои се засега во управувањето со природното и културното наследство во Охридскиот регион;
5. ги разгледува и дава мислење за просторните и урбанистичките планови во Охридскиот регион;
6. ја следи и дава мислење за состојбата со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион;
7. ја разгледува состојбата и предлага мерки за подобрување на состојбата со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион, на своја иницијатива и/или по барање на друго правно или физичко лице или орган на државната или локалната власт, и
8. разгледува и дава мислење за други прашања во врска со управувањето со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион.

(2) Заради следење на реализацијата на Планот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион од член (13) од овој закон, Комисијата може да формира посебно тело составено од научни и образовни установи и други стручни организации предложени согласно член 10 став (4) од овој закон.

(3) Заради остварување на работите од став (1) на овој член, Комисијата, дава мислења, утврдува ставови и предлози, и предлага донесување на прописи и превземање на мерки за управување со светското природно и културно наследство на Охридскиот регион.

(4) Комисијата одлучува со мнозинство гласови од вкупниот број на членови на Комисијата.

Член 12

Деловник, надоместок и вршење на административно - техничките работи

- (1) Комисијата донесува Деловник за својата работа.
- (2) На членовите на Комисијата им следува надоместок за нивната работа во Комисијата.
- (3) Владата на Република Македонија, на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата ја определува висината на надоместокот од став (2) од овој член во зависност од обемот и сложеноста на работите што ги вршат членовите на Комисијата.
- (4) Средства за надоместок и трошоците за работа на Комисијата се обезбедуваат од буџетот на органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата и органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата и тоа секој орган сноси половина од надоместокот и трошоците за работа на Комисијата.
- (5) Стручните и административно - техничките работи потребни за работата на Комисијата ги вршат органот на државната управа надлежен за вршење на

работите од областа на заштита на природата и органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата.

III. ПЛАНИРАЊЕ НА УПРАВУВАЊЕ СО СВЕТСКОТО ПРИРОДНО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО ВО ОХРИДСКИОТ РЕГИОН

Член 13

Планот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион

(1) За управување со светското природно и културно наследство на Охридскиот регион Владата на Република Македонија на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата и министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата, а по претходно мислење на Националната комисија на УНЕСКО, донесува План за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион со акционен план (во натамошниот текст: План).

(2) Планот се донесува за период од девет години.

(3) Планот особено содржи: вовед во кој се содржани податоци за вредностите, значењето, особеностите, границите изразени текстуално и преку мапа, методологијата на подготовка, состојбата и критериумите на оценка на природното и културното наследство; управувањето во кое се содржани целите, потребите, статусот, законската основа и подготвувањето на планот; исторскиот развој на Охридскиот регион и начинот на неговото управување и користење; вредностите во кои се вклучени исклучителните универзални вредности, културните, природните и социо-економските вредности и зоните во кои се наоѓаат тие вредности; фактори и ризици кои ги загрозуваат вредностите на светското природно и културно наследство во Охридскиот регион; потенцијалите; визијата; главните цели на планот; клучните прашања за управување во кои се вклучени политички и правни прашања, соработката помеѓу органите на државната и локалната власт и други органи и установи, сопственоста, управувањето, финансирањето, урбанистичкиот развој, состојбата со животната средина, инфраструктурата, туризмот, образованието, подигнувањето на јавната свест, човечките ресурси, јавните служби и одржувањето; акционен план за спроведување на планот во кој се содржани мерките и акциите со временска рамка за нивно спроведување; начинот на спроведување на планот и органите на државната и локалната власт, правни и физички лица, јавни и приватни лица и имателите на природното и културното наследство кои се должни да го спроведуваат планот; како и други работи кои се неопходни за изработка и спроведување на планот.

(4) Планот содржи Акционен план, резиме и користената литература и други прилози.

Член 14

Соработка во изработката на планот

(1) Планот го изработуваат Управата за животна средина и Управата за заштита на културното наследство.

(2) Управата за животна средина и Управата за заштита на културното наследство се должни при изработката на планот да вклучат научни и образовни установи и други стручни организации, како и други јавни установи или правни лица кои

директно или индиректно со вршењето на својата дејност имаат влијание врз природното и културното наследство во Охридскиот регион.

Член 15

Јавна расправа

(1) Пред доставување на Планот до Владата на Република Македонија, Управата за животна средина и Управата за заштита на културното наследство се должни да организираат една или повеќе јавни расправи по Нацрт на планот.

(2) На планот се спроведува стратегиска оцена на влијанието врз животната средина согласно Законот за животна средина.

Член 16

Спроведување на планот

(1) Планот го спроведуваат Управата за животна средина и Управата за заштита на културното наследство, градоначалникот на општина Охрид, градоначалникот на општина Струга и градоначалникот на општина Дебрца, имателите на природно и културно наследство и другите субјекти, секој во рамките на своите надлежности и овластувања и согласно активностите утврдени во Планот.

Член 17

Планирање на урбан развој

(1) Градоначалникот на општина Охрид, градоначалникот на општина Струга и градоначалникот на општина Дебрца се должни урбанистичките планови или промена на постојните урбанистички планови да ги достават на мислење до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата и органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата, како и до Комисија од член 10 од овој закон пред да започнат со спроведување на јавна расправа по истите.

(2) Министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата и Комисија од член 10 од овој закон се должни во рок од 15 дена од денот на приемот на урбанистичките планови и промената на постојните урбанистички планови да достават мислење до градоначалникот на општина Охрид, до градоначалникот на општина Струга или до градоначалникот на општина Дебрца .

(3) Градоначалникот на општина Охрид, градоначалникот на општина Струга и градоначалникот на општина Дебрца се должни во урбанистичките планови или промена на постојните урбанистички планови да ги вградат мислењата добиени од органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата и органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата.

(4) Доколку во рокот определен во став (2) на овој член, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата и органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата не достават мислење ќе се смета дека немаат забелешки по доставените урбанистички планови или нивни измени.

Член 18

Научни истражувања

Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата, градоначалникот на општина Охрид, градоначалникот на општина Струга и градоначалникот на општина Дебрца, секој во рамките на своите надлежности, се должни да превземаат мерки за поттикнување на спроведувањето на научно истражувачки активности заради заштита на светското природно и културно наследство во Охридскиот регион.

Член 19

Образовни програми

(1) Органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата, органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата, градоначалникот на општина Охрид, градоначалникот на општина Струга и градоначалникот на општина Дебрца секој во рамките на своите надлежности, се должни да превземаат мерки за поттикнување на образованието и спроведување на информативни програми заради запознавање на населението во насока на почитување и уважување на светското природно и културно наследство во Охридскиот регион.

(2) Субјектите од став (1) на овој член се должни да ја информираат јавноста за вредностите на светското природно и културно наследство во Охридскиот регион, за опасностите кои му се закануваат на природното и културното наследство, како и за превземените мерки за заштита на природното и културното наследство во Охридскиот регион.

IV. УПРАВУВАЊЕ СО СВЕТСКОТО ПРИРОДНО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

Член 20

Список на светско природно наследство во Охридскиот регион

(1) Владата на Република Македонија на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштитата на природата е должена на секои шест години да направи ревизија на списокот на светското природно наследство и неговото обележје во Охридскиот регион што е запишан во списокот на УНЕСКО Конвенцијата.

(2) Имплетите на светско природно наследство во Охридскиот регион што е на списокот од ставот (1) на овој член се должни на видно место на природното наследство да го стават знакот за светско наследство усвоен од страна на органите на УНЕСКО Конвенцијата.

(3) Списокот од став (1) на овој член го води Управата за животна средина.

(4) Номинирање на ново поединечно добро до УНЕСКО Конвенцијата, како природно наследство од особено значење што треба да влезе во списокот на светско природно наследство во Охридскиот регион, врши Владата на Република Македонија, на предлог на министерот кој раководи со органот надлежен за вршење на работите за заштита на природата.

Член 21

Сопственост на светското природно наследство

(1) Земјиштето со светско природно наследство во Охридскиот регион може да биде во сопственост на Република Македонија, на единиците на локалната

самоуправа на чие подрачје се наоѓа светското природно наследство и на други правни и физички лица.

(2) Видот и неговото живеалиште е во сопственост на Република Македонија без оглед на сопственоста на земјиштето на кое се наоѓа светското природно наследство.

(3) Сопственикот на земјиштето на кое се наоѓа светско природно наследство е должен да се грижи за видовите и нивните живеалишта на начин определен со овој закон и одредбите од Законот за заштита на природата и прописите донесени врз основа на тој закон.

(4) Имателот на светско природно наследство во Охридскиот регион може да го користи природното наследство на начин и под услови утврдени со овој и/или со друг закон.

(5) Приватниот сопственик има право на компензација согласно Законот за заштита на природата, доколку поради потребата да се грижи за видовите и нивните живеалишта го користи земјиштето различно од вообичаениот начин на користење и ако поради тоа трпи загуба или дополнителни трошоци.

Член 22

Достапност на јавноста

(1) Светското природно наследство во Охридскиот регион, како и научната и стручната документација и се достапни на јавноста согласно одредбите на овој и/или друг закон.

(2) Во случај на организирање на образовни, научни и културни манифестации имателот на светското природно наследство во Охридскиот регион е должен да овозможи истото да се користи за таа цел.

Член 23

Користење на светското природно наследство

(1) Светското природно наследство во Охридскиот регион се користи на начин и во обем утврдена во Планот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион од член 13 од овој закон.

(2) Светското природно наследство на Охридскиот регион се користи на начин кој овозможува негово зачувување во изворна состојба, зачувување и обновување на постојната биолошка и пределска разновидност во состојба на природна рамнотежа и обезбедување на одржливо користење на природното наследство во интерес на сегашниот и идниот развој.

Член 24

Привремена или трајна заштита

Во случај кога е загрозувана популацијата на одделен вид или живеалиште што влегува во списокот од член 20 на овој закон, со што природното наследство се доведува во состојба на опасност, министерот надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата, е должен да превземе посебни мерки и режим на управување со цел да обезбеди привремена или трајна заштита на тој вид во соработка со други органи на државната или локалната власт согласно Законот за заштита на природата и прописите донесени врз основа на тој закон.

Член 25

Список на светско културно наследство во Охридскиот регион

(1) Владата на Република Македонија на предлог на министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата е должена на секои шест години да направи ревизија на списокот на светското природно наследство и неговото обележје во Охридскиот регион што е запишан во списокот на УНЕСКО Конвенцијата.

(2) списокот од став (1) на овој член го води Управата за културно наследство.

(3) За секое поединечно културно добро кое е содржано во списокот на светско културно наследство на Охридскиот регион на УНЕСКО Конвенцијата, се донесува поединечен акт за заштита во постапка пропишана согласно Законот за заштита на културното наследство.

(5) Номинирање на ново поединечно добро до УНЕСКО Конвенцијата, како културно наследство од особено значење што треба да влезе во списокот на светско културно наследство во Охридскиот регион, врши Владата на Република Македонија, во постапка пропишана со Законот за заштита на културното наследство.

(6) Знакот за светско културно наследство се употребува на начин утврден со Правилникот за употреба на знаци на културното наследство определени со меѓународен договор.

Член 26

Сопственост на светското културно наследство

(1) Недвижното и движното светско културно наследство во Охридскиот регион може да биде во сопственост на Република Македонија, на единиците на локалната самоуправа и на други правни и физички лица.

(2) Културното наследство и добро за кое основано се претпоставува дека е културно наследство што ќе се најде во земја или во вода, без оглед дали е извадено се смета дека е во сопственост на Република Македонија.

Член 27

Достапност на јавноста

(1) Светското културно наследство во Охридскиот регион, како и научната и стручната документација и се достапни на јавноста согласно одредбите на овој и/или друг закон.

(2) Во случај на организирање на образовни, научни и културни манифестации имателот на културното наследство во Охридскиот регион е должен да овозможи истото да се користи за таа цел.

Член 28

Користење на светското културно наследство

(1) Светското културно наследство во Охридскиот регион се користи на начин и во обем утврдена во Планот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион од член 13 од овој закон.

(2) Светското културно наследство на Охридскиот регион се користи на начин кој овозможува негово зачувување во изворна состојба, задржување на интегритетот и се оспособува да служи за задоволување на културните, научните, образовните, естетските, верските, економските, туристичките и други потреби на граѓаните и на општеството.

(3) За поединечните културни добра кои се наоѓаат во состав на границите на светското природно и културно наследство во Охридскиот регион од член 8 од овој закон, се донесуваат посебни акти за заштита на културното наследство.

(4) Соодветниот режим на заштита на светското културно наследство во Охридскиот регион се утврдува со актите за заштита од став (3) на овој член.

Член 29

Спроведување на мерки и активности за заштита

(1) Општините Охрид, Струга и Дебрца и нивните органи и јавни служби се одговорни за управувањето и за спроведувањето мерки и активности за заштита и промовирање на светското природно и културно наследство на Охридскиот регион во рамките на нивните надлежности утврдени со овој и друг закон.

(2) Имателите на светско природно и културно наследство во Охридскиот регион се одговорни за одржувањето, чувањето, почитувањето и правилното користење на природното и културното наследство.

(3) Националните установи – Национален конзерваторски центар – Скопје и Завод за заштита на спомениците на културата и Музеј – Охрид се надлежни за преземање заштитно-конзерваторски мерки на светското културно наследство во Охридскиот регион секој според своите надлежности;

(4) Музејот „Никола Незлобински“ - Струга е надлежен за преземање мерки на заштита за движното културно и природно наследство кое е сопствен дел од збирката на овој музеј.

(5) Јавната научна установа - Хидробиолошки завод – Охрид е надлежна за предлагање и превземање мерки за заштита на светското природното наследство во Охридскиот регион, негово научно истражување и промовирање и обезбедување на генетски материјал од видовите.

(6) Јавната установа - Национален парк Галичица е надлежна за преземање на мерки за заштита на светското природно наследство во рамките на подрачјето на Националниот парк Галичица и за спречување на деградацијата на природното наследство и пределот на националниот парк предизвикано од вршењето на дејности и активности на други правни и физички лица што се спроведуваат во рамките на подрачјето на националниот парк.

V. ИЗВЕШТАЈ ЗА СОСТОЈБАТА НА СВЕТСКОТО ПРИРОДНО И КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО ВО ОХРИДСКИОТ РЕГИОН

Член 30

Подготвување на извештај

(1) Управата за животна средина и Управата за заштита на културното наследство се должни еднаш на секои шест години да подготват Извештај за состојбата на светското природно и културно наследство во Охридскиот регион (во натамошниот текст: Извештај) во кој се презентира степенот на опасноста на светското природно и културно наследство, степенот на засегнатоста односно загрозеноста на светското природно наследство, степенот на зачуваноста на светското културно наследство во изворна состојба, мерките што се превземени, како и промените кои настанале во состојбата на светското природно и културно наследство од подготвувањето на последниот извештај. Извештајот содржи и оцена за преземените активности утврдени во Акциониот план кој е составен дел на Планот за управување со светското природно и културно наследство на Охридскиот регион.

(2) Во Извештајот се даваат и препораки за мерките кои треба да се преземат за надминување на состојбите.

(3) Управата за животна средина и Управата за заштита на културното наследство при изработката на Извештајот се должни да вклучат научни и образовни установи и стручни организации, како и други јавни установи или правни лица кои директно или индиректно со вршењето на својата дејност имаат влијание врз природното и културното наследство во Охридскиот регион.

Член 31

Процена на опасност

(1) Во Извештајот од член 30 од овој закон Управата за животна средина и Управата за заштита на културното наследство се должни да проценат дали дел или целото светско природно и културно наследство во Охридскиот регион е во опасност.

(2) Процената од став (1) на овој член за светското природно наследство Управата за животна средина ја врши врз основа на следните критериуми:

1. Утврдена опасност е кога природното наследство се соочува со специфична и докажана идна опасност, како што се:

- сериозно опаѓање на популацијата на загрозени видови или други видови од исклучителна универзална вредност заради кои е ставено на Списокот од член 20 од овој закон, било заради природни фактори како што се болести или од човечки фактори како што се труења;
- значително влошување на природните убавини или научни вредности на природното наследство, предизвикано од човечки населби, изградба на резервоари кои поплавуваат значајни делови на природното наследство; индустриски и земјоделски развој, вклучувајќи употреба на пестициди и ѓубрива, големи јавни и инфраструктурни работи, рудници, загадување, сечење на огревно дрво и слично; и
- загрозување/повреда на границите или на околните подрачја кои го загрозуваат интегритетот на природното наследство од страна на човекот.

2. Потенцијална опасност е кога природното наследство се соочува со закани кои би можеле да имаат влијание за влошување на неговите исклучителни вредности, со:

- промена на правниот статус на заштита на подрачјето;
- планирано населување или изведување на развојни проекти внатре во подрачјето на природното наследство, или надвор од подрачјето на природното наследство доколку се поставени на начин кој може да влијае на загрозување на природното наследство;
- загрозување од воени конфликти или дејствија; и
- недостиг или несоодветност на план за управување, или нецелосна имплементација на планот за управување.

(3) Процената од став (1) од овој член за светското културно наследство Управата за заштита на културата ја врши врз основа на следните критериуми:

1. Утврдена опасност е кога културното наследство се соочува со специфична и докажана идна опасност, како што се:

- забрзано пропаѓање на материјалот од кои се направени културните добра;
- сериозни промени на структурата или декорацијата;
- сериозни промени на архитектонската и урбанистичката поврзаност на урбаниот и руралниот простор или на природната околина;
- изразено губење на историската автентичност;
- неконтролирана урбанизација на просторот,
- сериозно изопачување на нивното културно значење;

- сериозни промени од непознати причини; и
 - преименување на топонимите.
2. Потенцијална опасност е кога културното наследство се соочува со закани кои би можеле да имаат влијание за влошување на неговите исклучителни карактеристики, како што се:
- избувнување или закана од избувнување на вооружен судир;
 - природни катастрофи, особено земјотреси, поплави, лизгање на земјиштето, пожари или прогреисвни промени од геолошки, климатски и други природни фактори;
 - напуштеност од било која причина; и
 - недостиг, несоодветност или недоволно примена на плановите и програмите за заштита или режимот на заштита што не соодветствува на заштитно-правниот статус на културното наследство.

Член 32

Јавен увид на извештајот

(1) Управата за животна средина и Управата за заштита на културното наследство, во рок од 15 дена од денот на изготвувањето на нацрт извештајот од член 30 од овој закон, се должни да го достават Извештајот на мислење на градоначалникот на општината Охрид, градоначалникот на општина Струга и на градоначалникот на општина Дебрца и на други научни и образовни установи и стручни организации, како и да го стави на јавноста.

(2) Градоначалникот на општина Охрид, Градоначалникот на општина Струга и градоначалникот на општина Дебрца, научните и образовните установи и стручните организации и јавноста имаат право да достават мислење до Управата за животна средина и/или Управата за заштита на културното наследство по однос на нацрт извештајот во рок не пократок од 30 дена од денот на добивањето односно објавувањето на извештајот.

(3) Управата за животна средина и Управата за заштита на културното наследство се должни во рок од пет дена од денот на објавувањето на нацрт извештајот на својата веб страна да објават известување за отпочнување на јавниот увид во најмалку два дневни весника достапни на целата територија на Република Македонија, во кои ќе се наведе рокот и местото каде може да се изврши увид во извештајот.

Член 33

Усвојување на извештајот

(1) Управата за животна средина и Управата за заштита на културното наследство се должни во конечниот текст на Извештајот соодветно да ги вградат добиените мислења од спроведениот јавен увид и да го достави до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата и органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата, Комисијата за управување со природното и културното наследство во Охридскиот регион и до Националната комисија и Националниот комитет за УНЕСКО на Република Македонија во рок од 30 дена од денот на изготвувањето на конечниот текст на Извештајот.

(2) По усвојувањето на Извештајот од страна на Националната комисија за УНЕСКО на Република Македонија и Националниот комитет за УНЕСКО на Република Македонија и Комисијата за управување со природното и културното наследство во Охридскиот регион, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на

природата во соработка со министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата се должни извештајот да го достават на усвојување до Владата на Република Македонија.

Член 34 **Известување**

Во случај кога во Извештајот од член 30 од овој закон е утврдено дека светското природно и/или културно наследство во Охридскиот регион е во опасност, министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштита на природата и/или министерот кој раководи со органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата се должени да ја известат Националната комисија за УНЕСКО на Република Македонија во рок од 30 дена од денот на добивањето на Извештајот.

Член 35 **Доставување на извештаи до УНЕСКО**

Националната комисија за УНЕСКО на Република Македонија е надлежна за доставување на извештаи согласно одредбите на УНЕСКО Конвенцијата, вклучително и Извештајот од член 30 на овој закон.

VI. ФИНАНСИРАЊЕ

Член 36 **Извори на финансирање**

(1) Средствата за спроведување на овој закон се обезбедуваат од:

1. Буџетот на Република Македонија;
2. Буџетот на општината Охрид, Буџетот на општината Струга и Буџетот на општина Дебрца ;
3. Средства стекнати со користење на природното и културното наследство во Охридскиот регион; и
4. други извори (донации, грантови, кредити, подароци, легати и друго).

(2) Со средствата од став (1) точка 1 на овој член се финансира работата на Комисијата за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион и подготвувањето на Планот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион и Извештајот за состојбата со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион;

(3) Со средствата од став (1) точка 2 на овој член се финансираат работите за кои согласно овој закон се надлежни општината Охрид, општината Струга и општината Дебрца .

(4) Со средствата од став (1) точка 3 на овој член се финансираат работите за кои согласно овој закон се надлежни имателите на светското природно и културно наследство во Охридскиот регион.

(5) Со средствата од став (1) точка 4 на овој член се финансираат работите за кои се наменети истите.

VII. НАДЗОР

1. Надзор над спроведувањето на законот

Член 37 **Надлежност за вршење надзор над спроведувањето на законот**

(1) Надзор над спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон во областа на природното наследство врши органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштитата на природата преку Управата за животна средина.

(2) Надзор над спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон во областа на културното наследство врши органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата преку Управата за заштита на културното наследство.

Член 38

Надзорот над работата на органите на општината Охрид, општината Струга и општината Дебрца

Во остварувањето на надзорот над спроведувањето од овој закон, надлежните органи од член 37 од овој закон вршат надзор над работата на органите на општината Охрид, општината Струга и општината Дебрца во извршувањето на нивните надлежности утврдени со овој закон.

Член 39

Надзорот над работата на органите на општината Охрид, општината Струга и општината Дебрца се заснова на начелото на законитост, одговорност и самостојност во остварувањето на нивните надлежности.

Член 40

Постапка за вршење надзор над работата на органите на општината Охрид и општината Струга

(1) При вршењето на надзорот над работата на органите на општината Охрид, општината Струга и општината Дебрца, органот на државната управа надлежен за вршење на работите во областа на заштита на природата и органот на државната управа надлежен за вршење на работите на културата ги врши следните работи:

1. Оценува дали општината Охрид, општината Струга и општината Дебрца управуваат со светското природно наследство што е во нивна надлежност на начин определен во член 9 од овој закон;

2. Оценува дали општината Охрид, општината Струга и општината Дебрца урбанистичките планови и промените на постојните урбанистички планови што ги донесуваат ги доставиле на мислење до Комисијата за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион согласно член 17 од овој закон;

3. Оценува дали општината Охрид, општината Струга и општината Дебрца урбанистичките планови и промените на постојните урбанистички планови што ги донесуваат ги доставиле до органот на државната управа надлежен за вршење на работи од областа на заштита на природата односно до органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата согласно член 17 од овој закон;

4. Оценува дали општината Охрид, општината Струга и општината Дебрца, како иматели на светско природно наследство односно иматели на светско културно наследство во Охридскиот регион, го имаат поставено на видно место на природното наследство односно културното наследство знакот на светско наследство согласно член 20 став (2) од овој закон односно согласно член 25 став (6) од овој закон;

5. Оценува дали општината Охрид, општината Струга и општината Дебрца превземаат мерки за поттикнување на спроведувањето на научно истражувачки

активности заради заштита на светското природно наследство односно светското културно наследство во Охридскиот регион;

6. Оценува дали општината Охрид, општината Струга и општината Дебрца превземаат мерки за поттикнување на образованието и спроведување на информативни програми заради запознавање на населението во насока на почитување и уважување на светското природно наследство односно светското културно наследство во Охридскиот регион;

7. оценува дали општината Охрид, општината Струга и општината Дебрца како иматели на светско природно и културно наследство на Охридскиот регион го користи на начин и под услови утврдени со овој и/или со друг закон (член 21 став 4 и член 28);

8. Оценува дали општината Охрид, општината Струга и општината Дебрца, како иматели на светско природно односно светско културно наследство во Охридскиот регион, овозможила истото да се користи за организирање на образовни, научни и културни манифестации (член 22 и член 28);

9. Оценува дали општината Охрид и општината Струга имаат намера или превземаат активности или дејствија врз светското природното наследство во Охридскиот регион со кои може или се овозможува користење на природното наследство спротивно на член 23 став (2) од овој закон.

10. Оценува дали општината Охрид, општината Струга и општината Дебрца го користат светското природно односно светското културно наследство на начин и во обем утврден во Планот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион (член 23 став (1) и член 28 став (1));

11. Оценува дали општината Охрид, општината Струга и општината Дебрца спроведуваат мерки и активности за заштита и промовирање на природното и културното наследство во Охридскиот регион (член 29);

Член 41

Одземање на извршување на надлежности

(1) Доколку и покрај укажувањата од член 40 од овој закон и преземените мерки и активности, градоначалникот и/или советот на општините Охрид и/или Струга или Дебрца не го обезбедат извршувањето на работите кои со овој закон се утврдени како нивна надлежност и за чие извршување се одговорни, по сила на закон им се одзема соодветната надлежност, а вршењето на тие работи го презема органот на државната управа надлежен за работите од областа на заштита на природата и/или органот на државната управа надлежен за работите од областа на културата секој во рамките на својата надлежност, но најмногу до една година од денот на нивното преземање.

(2) Надлежниот орган од став (1) на овој член, работите од надлежност на општините Охрид и/или Струга или Дебрца, ги врши во име и за сметка на општините Охрид и/или Струга и/или Дебрца.

(3) За преземањето на работите од став (1) од овој член, надлежниот орган од став (2) на овој член, го известува органот на државна управа надлежен за вршење на работите од областа на локалната самоуправа и органот на државна управа надлежен за вршење на работите од областа на финансиите.

2. Инспекциски надзор

Член 42

Надлежност за вршење инспекциски надзор

(1) Инспекциски надзор над примената на овој закон и на прописите донесени врз основа на овој закон во делот на природното наследство го врши Државниот инспекторат за животна средина преку државните инспектори за заштита на природата.

(2) Инспекциски надзор над примената на овој закон и на прописите донесени врз основа на овој закон во делот на културното наследство го врши Управата за заштита на културното наследство преку инспектори за културно наследство.

Член 43

Делокруг на државниот инспектор за заштита на природата

При вршењето на инспекцискиот надзор, инспекторот за заштита на природата освен дејствијата утврдени согласно Законот за животна средина и Законот за заштита на природата, може да ги превземе и следните дејствија:

- да изврши контрола и увид дали имателот на светско природно наследство управува со природното наследство согласно Планот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион (член 16);
- да изврши контрола и увид дали имателот на светското природно наследство го има поставено знак за светско наследство на начин определен во член 20 став (3) од овој закон;
- да изврши контрола и увид дали светското природно наследство се користи на начин и во обем утврден во Планот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион (член 23 став (1));

(2) При вршењето на инспекцискиот надзор државниот инспектор за заштита на природата со решение може да нареди:

- отстранување на недостатоците што ќе ги утврди при вршењето на надзорот и ќе определи рок за нивното отстранување;
- превземање на мерки со цел обезбедување на правилно управување со природното наследство и ќе определи рок за нивно превземање;
- поставување на знакот на светското наследство и ќе определи рок за тоа;
- превземање на мерки со цел обезбедување на правилно користење на светското природно наследство и ќе определи рок за нивно превземање;
- превземање на мерки што произлегуваат од Планот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион и ќе определи рок за нивно превземање; и
- забрана за спроведување на активности или дејствија кои не се во согласност со Планот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион.

(3) При вршењето на инспекцискиот надзор од став (1) од овој член, државниот инспектор за заштита на природата може да побара присуство на лице од Управата за заштита на природата.

Член 44

Делокруг на инспекторот за културно наследство

(1) При вршењето на инспекцискиот надзор, инспекторот за културно наследство освен дејствијата утврдени согласно Законот за заштита на културното наследство, може да ги превземе и следните дејствија:

- да изврши контрола и увид дали светското културно наследство се користи на начин и во обем како што е определено со Планот за управување со природното и културното наследство во Охридскиот регион (член 28);

- да изврши контрола и увид дали имателот на светското културно наследство управува со културното наследство согласно Планот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион (член 29)

(2) При вршењето на инспекцискиот надзор инспекторот за културно наследство со решение може да нареди:

- превземање на мерки со цел обезбедување на правилно користење на светското културно наследство и ќе определи рок за нивно превземање;

- превземање на мерки што произлегуваат од Планот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион и ќе определи рок за нивно превземање; и

- забрана за спроведување на активности или дејствија кои не се во согласност со Планот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион.

Член 45

Обврски на правните и физичките лица при вршење на надзор

Со цел да се спроведе инспекцискиот надзор правните и физичките лица се должни да им овозможат на надлежните инспектори од член 43 и 44 од овој закон право на пристап и увид во просториите и документацијата на правното или физичкото лице, да им ги достават бараните податоци, објаснувања и известувања, да извршат мерења и земат примероци и соберат докази согласно овој закон, Законот за животна средина, Законот за заштита на природата и Законот за заштита на културното наследство.

VIII. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 46

Прекршочни санкции за физички лица

(1) Глоба во износ од 100 евра во денарска противвредност ќе се изрече на самото место на физичкото лице за сторен прекршок, доколку:

- не го поставил на видно место знакот за светско наследство (член 20 став (2)).

(2) Државниот инспектор за заштита на природата кога ќе утврди дека е сторен прекршок од ставот (1) на овој член, на сторителот на прекршокот ќе му врачи покана за плаќање на глоба која треба да ја плати во рок од осум дена од денот на врачувањето на поканата.

(3) Ако сторителот на прекршокот доброволно не ја плати глобата во определениот рок, државниот инспектор за заштита на природата ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до Прекршочната комисија при Министерството за животна средина и просторно планирање формирана согласно Законот за животната средина.

Член 47

(1) Глоба во износ од 400 евра во денарска противвредност ќе се изрече на физичкото лице доколку:

1. управува со светското природно и културно наследство спротивно на начинот што е утврден во членот 9 од овој закон;

2. го користи светското природното наследство на начин и во обем спротивно на она што е утврдено во Планот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион (член 23 став (1));

3. врши користење на природно наследство во Охридскиот регион спротивно на член 23 став (2) од овој закон; и

4. го користи светското културно наследство на начин и во мера спротивно на она што е утврдено во Планот за управување со природното и културното наследство во Охридскиот регион (член 28 став (1) и (2));

Член 48

Прекршочни санкции за правни лица

(1) Глоба во износ од 200 евра во денарска противвредност ќе се изрече на самото место на правното лице за сторен прекршок, доколку:

- не го поставил на видно место знакот за светско наследство (член 20 став (2)).

(2) Глоба во износ од 100 евра во денарска противвредност ќе се изрече на одговорното лице во правното лице за прекршок од ставот (1) на овој член.

(3) Државниот инспектор за заштита на природата кога ќе утврди дека е сторен прекршок од ставот (1) и (2) на овој член, на сторителот на прекршокот ќе му врачи покана за плаќање на глоба која треба да ја плати во рок од осум дена од денот на врачувањето на поканата.

(4) Ако сторителот на прекршокот доброволно не ја плати глобата во определениот рок, државниот инспектор за заштита на природата ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до Прекршочната комисија при Министерството за животна средина и просторно планирање формирана согласно Законот за животната средина.

Член 49

(1) Глоба во износ од 3.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за сторен прекршок на правно лице доколку:

1. управува со светското природно и културно наследство спротивно на начинот што е утврден во членот 9 од овој закон;

2. го користи светското природното наследство на начин и во обем спротивно на она што е утврдено во Планот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион (член 23 став (1));

3. врши користење на природно наследство во Охридскиот регион спротивно на член 23 став (2) од овој закон; и

4. го користи светското културно наследство на начин и во мера спротивно на она што е утврдено во Планот за управување со природното и културното наследство во Охридскиот регион (член 28 став (1) и (2)).

(2) Глоба во износ од 800 евра во денарска противвредност ќе се изрече на одговорното лице во правното лице за прекршок од ставот (1) на овој член.

Член 50

Постапка за порамнување

(1) За прекршоците утврдени во членот 47 и 49 од овој закон државниот инспектор за заштита на природата односно инспекторот за културно наследство е должен на сторителот на прекршокот да му предложи постапка за порамнување пред да поднесе барање за поведување на прекршочна постапка.

(2) Постапките за порамнување покренати од државниот инспектор за природа се водат согласно одредбите од Законот за животна средина.

(3) Постапките за порамнување покренати од инспекторот за културно наследство се водат согласно одредбите од Законот за заштита на културното наследство.

Член 51

Водење на прекршочната постапка

За прекршоците утврдени во членот 47 и членот 49 од овој закон прекршочна постапка води и прекршочна санкција изрекува надлежниот суд.

IX. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 52

Комисија за управување со природното и културното наследство во Охридскиот регион

Комисија за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион ќе се основа во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 53

Планот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион

Планот за управување со светското природно и културно наследство во Охридскиот регион ќе се донесе најдоцна во рок од една година од денот на влегување во сила на овој закон.

Член 54

Завршни Одредби

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

1. ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОГ ЗАКОНОТ ЗА УПРАВУВАЊЕ СО СВЕТСКОТО ПРИРОДНО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО ВО ОХРИДСКИОТ РЕГИОН

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ НА ПРЕДЛОГ ЗАКОНОТ

Со Предлог на Законот за управување со светското природно и културно наследство се воспоставува правна рамка со која се уредува управувањето со природното и културното наследство во Охридскиот регион запишано во списокот на светско природно и културно наследство на Конвенцијата за заштита на светското културно и природно наследство на Обединетите нации во рамките на Организацијата на Обединетите нации за образование, наука и култура. Со овој закон исто така се уредуваат и правата и обврските на Република Македонија, на општините Охрид, Струга и Дебрца, како и правата и должностите на правните и физичките лица во однос на управувањето со природното и културното наследство во Охридскиот регион.

Во Главата I од овој закон се содржани дефинициите на изразите и основните начела за постигнување на цели врз кои се темели законот. Во законот се дефинирани три изрази во смисла на употреба на законот со генерално значење и дефиниции на изрази со специфично значење за примена на законот. Исто така издвоени се повеќе цели и две начела на законот засновани на пред се на начелото за должна заштита и начелото на меѓународна соработка. Дефинициите и начелата проилзегуваат од Конвенцијата на Обединетите нации за заштита на светското културно и природно наследство.

Начелото на должна заштита предвидува обврска на Република Македонија и органите на локалната власт да превземаат мерки за пронаоѓање, заштита, популаризација и пренесување на идните генерации на културното и природното наследство во Охридскиот регион.

Начело на меѓународна соработка предвидува да Република Македонија и органите на локалната власт активно учествуваат во билатерална, регионална и поширока меѓународна соработка со цел заштита на културното и природното наследство на целиот свет што е од исклучителна општа вредност, организирана врз трајна основа и во согласност со модерните научни методи, укажуваат помош врз утврдувањето, заштитата и популаризацијата на културното и природното наследство како општо наследство на целото човештво, како и активно се вклучени во меѓународниот систем на соработка и помош со цел остварување на меѓународна заштита на светското природно и културно наследство.

Во рамките на одредбите од Глава II „Управување со природното и културното наследство во Охридскиот регион“ во членот 8 се воспоставува правната рамка на границите на Охридскиот регион во кој се наоѓа природното и културното наследство како светско културно и природно наследство. Во членовите 10, 11 и 12, се предвидува начинот на работата на Комисијата за управување со природното и културното наследство во Охридскиот регион начинот на формирање како и надлежностите на Комисијата.

Со одредбите од Глава III Планирање на управувањето со природното и културното наследство во Охридскиот регион уредено е начинот на донесувањето на Планот за управување со природното и културното наследство во Охридскиот регион, соработката во изработката на планот како и начинот и надлежните органи за спроведување на планот. Истотака во овој дел во членовите 18 и 19 од овој закон се предвидени обврски на органите на државната управа и градоначалниците на општините Охрид, Струга и Дебрца секој во рамките на своите надлежности да превземаат мерки за поттикнување на спроведувањето на научно истражувачки активности заради заштита на природното и културното наследство во Охридскиот регион и мерки за поттикнување на образованието и спроведување на информативни програми заради запознавање на населението во насока на почитување и уважување на природното и културното наследство во Охридскиот регион.

Со одредбите од Глава IV „Управување со природното културно наследство“ се уредуваат начинот на управувањето со природното културно наследство каде во членот 20 од овој закон е ставен правен основ за утврдување на списокот на природното наследство и неговото обележје во Охридскиот регион од страна на Владата на Република Македонија. Во овој дел истотака се предвидени одредби за сопственоста на природното и културното наследство; достапност на јавноста во природното и културно наследство како и користењето на природното и културното наследство.

Во Главата V се уредува Извештајот за состојбата на природното наследство и културното наследство во Охридскиот регион. Според член 30 од овој закон Управата за животна средина и Управата за заштита на културното наследство се должни еднаш на секои шест години да подготват Извештај за состојбата на природното и културното наследство во Охридскиот регион во кој треба да се презентира степенот на опасноста на природното и културното наследство, степенот на засегнатоста односно загрозеноста на природното наследство, степенот на зачуваноста на културното наследство во изворна состојба, мерките што се превземени, како и промените кои настанале во состојбата на природното и културното наследство од подготвувањето на последниот извештај. Во Извештајот се даваат и препораки за мерките кои треба да се преземат за надминување на состојбите. Во ова глава се поставени и одредби за начинот на усвојување на извештајот, начинот на доставување на извештаите до УНЕСКО и др.

Со одредбите од Глава VI „Финансирање“ се уредуваат начинот на финансирање на спроведувањето на овој закон. Согласно предложениот закон за спроведување на овој закон средствата се обезбедуваат од:

- буџетот на Република Македонија;
- буџетот на општината Охрид, буџетот на општината Струга и буџетот на општина Дебрца ;
- средства стекнати со користење на природното и културното наследство во Охридскиот регион; и
- други извори (донации, грантови, кредити, подароци, легати и друго)

Со средствата од Буџетот на Република Македонија ќе се финансира работата на Комисијата за управување со природното и културното наследство во Охридскиот регион и подготвувањето на Планот за управување со природното и

културното наследство во Охридскиот регион и Извештајот за состојбата со природното и културното наследство во Охридскиот регион.

Со средствата од буџетот на општината Охрид, буџетот на општината Струга и буџетот на општина Дебрца ќе се финансираат работите за кои согласно овој закон се надлежни општината Охрид, општината Струга и општината Дебрца .

Со средствата стекнати со користење на природното и културното наследство во Охридскиот регион ќе се финансираат работите за кои согласно овој закон се надлежни имателите на природно и културно наследство.

Со средствата од други извори (донации, грантови, кредити, подароци, легати и друго) ќе се финансираат работите за кои се наменети истите.

Надзорот и надлежни органи се регулирани во главата VII. Како орган надлежен за спроведување на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон во областа на природното наследство врши органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на заштитата на природата преку Управата за животна средина. Надзор над спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон во областа на културното наследство врши органот на државната управа надлежен за вршење на работите од областа на културата преку Управата за заштита на културното наследство.

Инспекциски надзор над примената на овој закон и на прописите донесени врз основа на овој закон во делот на природното наследство го врши Државниот инспекторат за животна средина преку државните инспектори за заштита на природата. Инспекциски надзор над примената на овој закон и на прописите донесени врз основа на овој закон во делот на културното наследство го врши Управата за заштита на културното наследство преку инспектори за културно наследство.

Одредбите потребни за примена од овој закон односно санкционирањето заради неисполнување на обврските од страна на правните и физичките лица кои имаат обврски согласно овој закон се содржани во одредбите на главата VIII.- Прекршочни одредби.

Во глава IX Преодни и заврши одредби се утврдени роковите за спроведување на законот, како роковите за формирање на Комисија за управување со природното и културното наследство во Охридскиот, донесувањето на Планот управување со природното и културното наследство во Охридскиот регион и рокот за подготовка на првиот Извештај за состојбата на природното и културното наследство во Охридскиот регион.

Во овој дел е предвидено дека законот ќе влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во “Службен весник на Република Македонија”.

II. МЕЃУСЕБНА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Предложените решенија со овој Предлог закон, меѓусебно се поврзани и се надополнуваат во сферата на управувањето сосветското природно и културно наследство во Охридскиот регион и истите произлегуваат од општите одредби од овој закон и истите се надополнуваат со решенијата содржани во Законот за заштита на природата кои се однесуваат на заштита на природното наследство и Законот за заштита на културното наследство кои се однесуваат на заштита на културното наследство.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Со донесување и влегување во сила на законот ќе се очекува да произлегуваат следните последици:

- спречување на активности кои негативно влијаат врз исклучителните вредности на природното и културното наследство во Охридскиот регион, и
- понагласено вклучување на Република Македонија и општините Охрид, Струга и Дебрца во меѓународниот систем на соработка и помош со цел меѓународната заштита на светското природно и културно наследство;
- спречување на неодржлива урбанизација на крајбрежјето на Охридското езеро која може да го загрози природното и културното наследство;
- создавање на услови за пронаоѓање, заштита, популаризација и унапредување на состојбата со природното и културното наследство во Охридскиот регион;
- спроведување на научни истражувања и воспитно-образовни активности; и
- создавање на услови за оддржлив развој на Република Македонија и општините Охрид, Струга и Дебрца, преку соодветно користење на природното и културното наследство на Охридскиот регион.